

Kommunfullmäktige

§ 101

Dnr 2023-00477 04

Budget 2025 - ekonomisk plan 2026-2027, skattesats 2025, utgiftstak 2025**Kommunfullmäktiges beslut**

Kommunfullmäktige beslutar:

- anta budget med ekonomisk plan, vilken även innehåller mål för god ekonomisk hushållning, för år 2025 samt plan 2026-2027.
- om behov finns, lånefinansiera investeringar i de avgiftsfinansierade verksamheterna VA och renhållning samt strategiska investeringar i form av nybyggnation och färdigställande av nya lokaler med totalt 147,25 mnkr under år 2025.
- fastställa skattesatsen år 2025 till 22,55 öre per krona (22,55 %).
- anta utgiftstak på 99,4 % för år 2025 och därmed beräknas inga medel , från resultatutjämningsreserven per 2025-12-31.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Reservation

Anders Hjerpe (M), Linda Frohm (M), Jan Johansson (M), Sandra Bergström (M), Sara Cave (M), Mikael Sandberg (M), Mats Andersson (M), Ellinor Rönnkvist (M), Rickard Mohss (L), och Tomas Johsund (L) reserverar sig mot beslutet.

Beskrivning av ärendet

Ekonomichef Jeanette Larsson meddelar i tjänsteskrivelse den 22 maj 2024, att enligt kommunallagen 11 kap 5 § skall kommunen upprätta en budget för nästkommande kalenderår (budgetår) samt enligt 6 § skall även budgeten innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret skall därvid alltid vara periodens första år.

Enligt 11 kap 1 § skall även kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

Förslag fördelning av nettobudget samt investeringsbudget år 2025 enligt följande, förslaget bygger på en skattesats på 22,55 % samt ett utgiftstak på 99,4 %:

tkr	Nettobudget, drift	Investeringsbudget
Kommunstyrelsen	81 182	6 600
Valnämnden	70	0
Utbildningsnämnden	440 023	5 300
Samhällsbyggnadsnämnden	108 125	134 500
Jävsnämnden	50	0
VA	0	42 000
Renhållning	0	250
Fritids- och kulturnämnden	53 845	7 205
Socialnämnden	546 305	19 250
Pensionskostnader	32 950	
Finansnetto	16 800	

Kommunfullmäktige

Totalt tilldelad kompensation för löneökningar i kommunen är 31 850 tkr och detta anslag är fördelat och inkluderat i ovan nämndsramar.

Från och med år 2022 ingår budget för kapitaltjänst i nämndsramarna, vilket innebar både avskrivningskostnader och internränta åren 2022–2024 samt en central post för de interna intäkterna av internräntan. I budget 2025 fördelas medel till ramarna utifrån hur styrelsens och nämndernas avskrivningskostnader beräknas förändras när befintliga materiella anläggningstillgångar blir färdigavskrivna samt nya tilldelade investeringsmedel. Det tidigare utrymmet för internränta exkluderas från ramarna samt på motsvarande sätt den interna intäkten i detta budgetbeslut. Avskrivningsbudgeten år 2025 är totalt 66 135 tkr inkl. VA.

Att notera; förslag till beslut om nyupplåning år 2025 motsvarar investeringsbudgeten för strategiska investeringar; nybyggnation och färdigställande av nya lokaler 105 000 tkr, samt investeringar i VA och renhållning 42 250 tkr. Beslut om långfristig upplåning upp till totalt 147 250 tkr bör därför beslutas i samband med att ovan förslag antas såsom Kalix kommuns budget år 2025.

Kommunstyrelsen har den 27 maj 2024, § 92, föreslagit att kommunfullmäktige beslutar:

- anta budget med ekonomisk plan, vilken även innehåller mål för god ekonomisk hushållning, för år 2025 samt plan 2026–2027.
- om behov finns, lånefinansiera investeringar i de avgiftsfinansierade verksamheterna VA och renhållning samt strategiska investeringar i form av nybyggnation och färdigställande av nya lokaler med totalt 147,25 mnkr under år 2025.
- fastställa skattesatsen år 2025 till 22,55 öre per krona (22,55 %).
- anta utgiftstak på 99,4 % för år 2025 och därmed beräknas inga medel disponeras från resultatutjämningsreserven per 2025-12-31.

Kommunstyrelsen avvisade budgetförslag inlämnat från (M) och (L).

Kommunfullmäktige har den 17 juni 2024, § 77, beslutat återremittera ärendet enligt minoritetsåterremiss enligt följande: skäl felaktig ärendeberedning, ärendet anses till viss del ej berett pga avvisande an M & L's budget i kommunstyrelsen.

Maria S Henriksson, kommundirektör meddelar i tjänsteskrivelse den 24 juni 2024, att beredningen har bestått av kommundirektör Maria Henriksson och ekonomichef Jeanette Larsson. Förslag till beslut har föredragits för kommunstyrelsens politiska beredningsgrupp.

Det skäl som anges till återremissen är att ärendeberedningen påstås ha varit felaktig, ärendet påstås till viss del ej berett p g a avvisande av Moderaternas (M) och Liberalernas (L) budget i kommunstyrelsen.

Skälet till avvisandet i kommunstyrelsen finns kortfattat beskrivet i protokollstexten. Det är snarare så att om kommunstyrelsen valt att lyfta M och L:s undermåliga

Kommunfullmäktige

budgetförslag som ett reellt alternativ till det egna budgetförslaget skulle det kunna vara föremål för kritik.

Kommunstyrelsen beslutade att avvisa budgetförslag inlämnat från (M) och (L) då det helt saknade siffror vilket medför att det inte går att bedöma ekonomiska planer och prioriteringar.

I enlighet med Kommunallagen (KL) 11 kap 6 § ska förslaget vara detaljerat och specificera hur medel ska fördelas över olika verksamhetsområden. Detta inkluderar vanligtvis kostnader, intäkter och finansieringsplaner.

För att budgetförslaget från (M) och (L) ska kunna ställas som ett reellt alternativ till kommunstyrelsens förslag bör fler kriterier, framförallt fördelningen av anslag och hur verksamheten föreslås finansieras, vara uppfyllda än vad det förevisade dokumentet innehåller.

Vidare stadgar KL 11 kap 6 § att budgeten ska:

- Skattesatsen och anslagen anges. Av budgeten ska det vidare framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. De finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges.
- Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret ska då alltid vara periodens första år. Planen ska innehålla sådana finansiella mål som anges i första stycket.

Oppositionens budgetförslag till kommunfullmäktige bör innehålla siffror. Det är viktigt att förslaget åtminstone är så detaljerat att det specificerar hur medel ska fördelas över olika verksamhetsområden. Detta inkluderar vanligtvis kostnader, intäkter och finansieringsplaner.

Varje år har oppositionspartierna möjlighet att ta fram sina egna budgetförslag som debatteras i samband med att beslut om budget för det kommande året (år 1), samt plan för år 2 och 3 ska fattas i kommunfullmäktige.

Det finns även möjlighet för oppositionen att få stöd av tjänstepersoner för att få adekvata faktaunderlag för sitt förslag.

Oppositionens förslag bör även vara tillgängliga för allmänheten i form av dokument som kan innehålla både en övergripande vision och specifika ekonomiska uppgifter.

Oppositionens budgetförslag bör vara tillräckligt detaljerat för att ge en klar bild av deras ekonomiska planer och prioriteringar. Det bör inkludera:

- Översikt av politiska mål: En beskrivning av de övergripande målen med budgeten.
- Inkomster: Uppskattningar av förväntade skatteintäkter och andra inkomstkällor.

Kommunfullmäktige

- Utgifter: En detaljerad plan för hur pengarna ska spenderas på olika områden som utbildning, infrastruktur, socialtjänst, etc.
- Investeringar: Planer för långsiktiga investeringar och deras finansiering.
- Besparingar: Eventuella förslag på kostnadsbesparingar eller effektiviseringar.
- Finansieringsstrategi: Hur eventuella budgetunderskott ska hanteras, exempelvis genom lån eller omfördelning av medel.

Det är viktigt att budgetförslaget är transparent och förståeligt så att kommuninvånarna kan se hur deras skattepengar planeras att användas. Det bör också vara realistiskt och genomförbart, med tydliga beräkningar och antaganden som ligger till grund för inkomst- och utgiftsförslagen.

För att säkerställa ansvarsskyldighet och öppenhet, kan oppositionen också inkludera uppföljningsmekanismer för att övervaka och rapportera om budgetens genomförande över tid. Det kan hjälpa till att bygga förtroende bland medborgarna och säkerställa att budgeten återspeglar deras intressen och behov.

Kommunfullmäktige kan neka ett budgetförslag från oppositionen om det saknar siffror. Enligt kommunallagen måste ett budgetförslag vara tillräckligt detaljerat för att kunna behandlas och röstas om.

Det innebär att förslaget bör innehålla en ekonomisk plan med inkomster, utgifter och finansiering. Om ett förslag inte uppfyller dessa krav kan beslut fattas att inte ta upp det till behandling.

Det är viktigt att alla förslag som läggs fram är genomarbetade och ger en tydlig bild av hur budgeten ska hanteras. Detta säkerställer en ansvarsfull och transparent ekonomisk styrning av kommunen.

Diskussionen i Kommunfullmäktige kom dock mer att handla om att skjuta upp beslut om budget för år 2025. Skälet från oppositionen skulle vara att få mer exakta förutsättningar för de kommande åren om budgeten tas i september eller november 2024.

Tyvärr är det en orealistisk förhoppning. Budgetförutsättningarna för det kommande budgetåret förändras kontinuerligt. Kalix kommun står inför mycket stora ekonomiska utmaningar som förändrar de ekonomiska förutsättningarna under många år framöver. Befolkningstappet (och den förändrade befolkningssammansättningen) och den fördubblade lånebördan i kombination med en permanent avsevärt högre räntenivå kommer att kräva åtgärder.

För att inte ytterligare försvåra det omställningsarbete som pågår behöver en budget fastställas i juni. Det skapar förutsättningar för kraftfulla åtgärder i förvaltningarna som ska skapa fortsatt långsiktig stabilitet i Kalix kommun. Om inte åtgärder vidtas under hösten kommer med stor sannolikhet det ekonomiska läget att ytterligare försvåras.

Med anledning av detta har en enhällig kommunstyrelse beslutat att anta Budgetdirektiv för budgetprocess 2025 (231211 § 227).

Kommunfullmäktige**Sammanfattning av de antagna budgetdirektiven**

Den 11 december 2023 fattade kommunstyrelsen beslut (dnr 2023-00466) om budgetdirektiv och tidplan till nämnderna inför budgetprocess 2025. I beslutet framgår den tidplan för de olika politiska besluten i nämnder och styrelsen som tillsammans utgör den process och underlag till kommunfullmäktiges beslut om budget 2025, ekonomisk plan 2026-2027, skattesats, mål för god ekonomisk hushållning samt ram för nyupplåning den 17 juni 2024.

Kommunallagens 11 kap behandlar kommunens krav på budget och budgetprocess och paragraf 9 avgör att styrelsen bestämmer när övriga nämnder senast ska lämna in sina särskilda budgetförslag till styrelsen. Styrelsen bereder därefter det förslag till budget som fullmäktige fattar beslut om.

Enligt kommunallagen ska styrelsen *senast* upprätta ett förslag till budget före oktobers månads utgång, och fullmäktige ska besluta om densamma senast under november. Om särskilda skäl föreligger kan beslutet även fattas som allra senast i december året före budgetåret.

Många kommuner väljer att ha en budgetprocess som resulterar i ett budgetbeslut i fullmäktige tidigare än vad lagen medger som senaste tidpunkt. Skälen är bland annat att ge nämnderna och verksamheter tid till omställning, eventuella upphandlingar med mera för att de därigenom ska ha goda förutsättningar till budgetefterlevnad när budgetåret startar.

Exempelvis ger Sveriges kommuner och regioner, SKR, kommunerna förutsättningar att ha en budgetprocess som resulterar i fullmäktigebeslut i juni i deras projekt med den så kallade Prislappsmodellen. Kalix kommun har dock tillämpat en sådan process under lång tid. Inför år 2025 beslutade dessutom kommunstyrelsen om detta särskilt i ovan beskrivna beslut. Några år har budgeten behandlats på nytt i november när nya prognoser för skatter och statsbidrag inneburit markant förändrade förutsättningar. Men detta ska ses som undantag, exempelvis när de samhällsekonomiska förutsättningarna ändrats i paritet med vad som skedde det första pandemiåret 2020 när regeringen beslutade om stora statsbidrag och den under våren förväntade recessionen i ekonomin inte inträffade.

Med hänvisning till ovanstående föreslår beredningen:

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

- anta budget med ekonomisk plan, vilken även innehåller mål för god ekonomisk hushållning, för år 2025 samt plan 2026-2027.
- om behov finns, lånefinansiera investeringar i de avgiftsfinansierade verksamheterna VA och renhållning samt strategiska investeringar i form av nybyggnation och färdigställande av nya lokaler med totalt 147,25 mnkr under år 2025.
- fastställa skattesatsen år 2025 till 22,55 öre per krona (22,55 %).
- anta utgiftstak på 99,4 % för år 2025 och därmed beräknas inga medel disponeras från resultatutjämningsreserven per 2025-12-31.

Kommunfullmäktige

Sammanfattning av ärendet

Se bilaga Budgetberedning 2025, vilken innehåller budget 2025 och ekonomisk plan 2026–2027.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens protokoll § 103/24.

Maria S Henriksson, kommundirektör tjänsteskrivelse den 24 juni 2024.

Kommunfullmäktiges protokoll, § 77/24.

Kommunstyrelsens protokoll, § 92/24.

Ekonomichef Jeanette Larssons tjänsteskrivelse den 22 maj 2024.

Bilaga budgetberedning.

Utbildningsnämndens protokoll, § 69/24.

Fritids- och kulturnämndens protokoll, § 43/24.

Socialnämndens arbetsutskotts protokoll, § 184/24.

Samhällsbyggnadsnämndens protokoll, § 69/24.

Förslag till budget från (M) och (L).

Protokollsutdrag skickas till

Samtliga nämnder

Ekonomienheten